

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาของปัญหาและปัญหา

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ได้กำหนดว่า การจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ และคุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข ดังนั้นการศึกษาเป็นปัจจัยสำคัญประการหนึ่งของ การพัฒนาประเทศ ทั้งนี้การพัฒนาประเทศเป็นสิ่งที่จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องจัดทำโดยต่อเนื่องใน ทุกด้านพร้อม ๆ กัน และต้องเป็นกระบวนการที่เปลี่ยนแปลงโครงสร้าง เปลี่ยนสังคม เปลี่ยน พฤติกรรมของคนในสังคมอย่างมีเป้าหมาย การจัดการศึกษาจึงเป็นกระบวนการและเป็นเครื่องมือ ในการพัฒนาความรู้ ความคิด ค่านิยม ตลอดจนคุณธรรมและความประพฤติของบุคคล เพื่อให้ เป็นพลเมืองที่ดี มีคุณภาพและทำให้ศักยภาพที่มีอยู่ในตัวคนได้รับการพัฒนาอย่างเต็มที่ทำให้คน รู้จักคิดวิเคราะห์ รู้จักแก้ปัญหา มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ รู้จักเรียนรู้ รู้จักพึ่งตนเองและสามารถ ดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข (2543 : 1 อ้างถึงใน ต่วนโรสณา โต้ะนิแต, 2552 : 263) ซึ่งสอดคล้องกับกระทรวงศึกษาธิการ(2542 : 4) ที่มีหน้าที่รับผิดชอบในการพัฒนากำลังคนของ ประเทศได้มีการปฏิรูปการศึกษาตามมติคณะรัฐมนตรี โดยกำหนดขอบข่ายของการปฏิรูป การศึกษาว่าเป็นการเปลี่ยนแปลงครั้งยิ่งใหญ่ทางการศึกษา เพื่อแก้ปัญหาและอุปสรรคที่มีอยู่ให้เบา บางลงหรือหมดไป

จากการประเมินผลการปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่ 1 (พ.ศ.2542 - 2551) ที่ผ่าน มาพบว่า หลายเรื่องประสบผลสำเร็จ การปรับโครงสร้างหน่วยงานให้มีเอกภาพยิ่งขึ้น กล่าวคือ มีการรวมทบวงมหาวิทยาลัย กระทรวงศึกษาธิการ และสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ สำนักงานรัฐมนตรีเข้าเป็นกระทรวงเดียวกัน มีการจัดระเบียบบริหารราชการแบบเขตพื้นที่ การศึกษา เพื่อให้มีการพัฒนาการศึกษาอย่างบูรณาการและประสานเชื่อมโยงกัน โดยยึดเขตพื้นที่ เป็นศูนย์กลาง มีการจัดตั้งสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษาหรือ สมศ. เป็นองค์การมหาชนเพื่อประเมินคุณภาพภายนอกและรับรองมาตรฐานสถาบันการศึกษาทุกระดับ และประเภทการศึกษา การนำมหาวิทยาลัยออกนอกระบบราชการเพื่อความเป็นอิสระ คล่องตัวใน

การบริหารจัดการ เป็นต้น (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 1, 2553 : ออนไลน์)

โดยเฉพาะปัญหาด้านคุณภาพผู้เรียน ครู คณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษา ประสิทธิภาพของการบริหารจัดการรวมทั้งการเพิ่มโอกาสทางการศึกษา โดยพบว่า มีสถานศึกษาจำนวนมากไม่ได้มาตรฐาน ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ต่ำ ขาดคุณลักษณะที่พึงประสงค์ทั้ง การคิด วิเคราะห์ ใฝ่เรียนรู้และแสวงหาความรู้อย่างต่อเนื่อง คุณธรรม จริยธรรม ในด้าน ครู คณาจารย์ พบว่า มีปัญหาขาดแคลนครู คณาจารย์ที่มีคุณภาพ มีคุณธรรม และไม่ได้คนเก่ง คนดี ที่มีใจรักในอาชีพมาเป็นครู คณาจารย์ในด้านการบริหารจัดการ พบว่ายังไม่มีการกระจายอำนาจการบริหารจัดการทั้งสู่สถานศึกษา เขตพื้นที่การศึกษา และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตามเป้าหมาย รวมทั้งยังขาดการมีส่วนร่วมในการบริหารและจัดการศึกษาจากทุกภาคส่วนอย่างแท้จริง (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 1, 2553 : ออนไลน์)

ประเสริฐ งามพันธ์ เลขานุการ ก.ค.ศ. (2553 : ออนไลน์) กล่าวว่า การปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่สอง (พ.ศ.2552 - 2561) จะเป็นดังที่มุ่งหวังไม่ได้ หากไม่ได้มีการขับเคลื่อนกระบวนการต่าง ๆ ไปด้วยกันอย่างเป็นระบบ ซึ่งสิ่งหนึ่งที่จะละเลยไม่ได้ คือ การสร้างขวัญกำลังใจให้แก่ข้าราชการครู และบุคลากรทางการศึกษา เนื่องจากข้าราชการครู และบุคลากรทางการศึกษา คือ กุญแจสำคัญในการปฏิรูปการศึกษา ซึ่งดังที่ ฯพณฯ ชินวรณ์ บุญยเกียรติ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการมอบหมายให้สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาวางแผนดำเนินการเกี่ยวกับเรื่องนี้ เนื่องจากการพัฒนาเด็กให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์เป็นหน้าที่และต้องอาศัยครูเป็นหลัก ความสำคัญของการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของเด็ก จึงเป็นของคู่กันอย่างแยกไม่ออก ดังนั้นในปัจจุบันทุกวงการที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาของประเทศกำลังให้ความสนใจปัญหาทางด้านคุณภาพ และประสิทธิภาพของการศึกษา โดยเฉพาะใน 3 จังหวัดชายแดนใต้ ซึ่งประกอบด้วย จังหวัดปัตตานี ยะลา และนราธิวาส ที่ต้องเผชิญกับเหตุการณ์รุนแรง ในพื้นที่ไม่เว้นแต่ละวัน(ไทยรัฐ, 16 มิถุนายน 2553) ได้กล่าวว่า จากสถานการณ์ความไม่สงบ มีเหตุการณ์ลอบทำร้าย วางเพลิง วางระเบิด และก่อการร้าย เกิดขึ้นอย่างต่อเนื่อง ส่งผลให้ประชาชนจำนวนมากต้องบาดเจ็บ และเสียชีวิตกับเหตุการณ์ความรุนแรงที่เกิดขึ้น รวมทั้งข้าราชการครูหลายคนที่ต้องเสียชีวิตกับสิ่งที่เกิดขึ้น โดยที่พวกเขาไม่มีทางรู้สาเหตุได้ ครูต้องเผชิญกับภาวะความเครียด ความกลัว ความหวาดระแวง ที่อาจเกิดขึ้นกับชีวิต เพราะจากเหตุการณ์ความไม่สงบตลอดระยะเวลาที่ผ่านมาได้สูญเสียชีวิตในแผ่นดินแห่งนี้ไปนับร้อยคน

จากปัญหาดังกล่าวส่งผลกระทบต่อความรู้สึก ขวัญและกำลังใจของครูเป็นอย่างมาก การได้ทราบถึงขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงานของครูย่อมเป็นวิธีหนึ่งที่จะเป็นแนวทางในการแก้ปัญหาดังกล่าวได้ ขวัญ เป็นสภาวะจิตใจของบุคคลที่แสดงออกมาในลักษณะของ

ความเชื่อมั่น ตั้งใจ เสียสละ สงบ มีสมาธิ และมุ่งมั่นที่จะทำสิ่งใด ๆ ให้สำเร็จตามจุดมุ่งหมาย และในทางตรงข้าม คนที่ขาดขวัญและกำลังใจแสดงออกในรูปของความเฉื่อยชา ความเฉยเมย ความหวาดระแวง ขาดความเชื่อมั่น ซึ่ง ทองทิพภา วิริยะพันธ์ (2546 : 292) ได้กล่าวว่า การให้ขวัญและกำลังใจเป็นเรื่องสำคัญที่ผู้บริหารควรให้ความสำคัญเป็นอย่างยิ่ง เพราะเป็นวิธีการสร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างผู้บังคับบัญชาและผู้ใต้บังคับบัญชา นับเป็นวิธีการจูงใจให้การทำงานนั้นมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น ดังนั้นการให้ขวัญและกำลังใจจึงเป็นเสมือนเครื่องกระตุ้นให้เกิดพลังในการทำงานจะได้มีพลังในการสร้างความดีและพัฒนาตนเองให้ดียิ่งขึ้น ทำให้สามารถสร้างสรรค์ผลงานที่ดีเป็นประโยชน์ต่อองค์กรสูงสุด ในขณะที่ ธีระวีวรรณ เสวตมาร (2540 : 84) ได้กล่าวถึงการให้ขวัญและกำลังใจจะทำให้ผู้ได้รับมีความรู้สึกที่ดี ทำให้มีกำลังใจที่จะทำงานต่าง ๆ ให้ประสบความสำเร็จมากยิ่งขึ้น ผู้มีขวัญและกำลังใจดีจะมีความรู้สึกอยากทำงาน อยากทำคนให้เป็นประโยชน์แก่หน่วยงาน มีความมุ่งมั่นที่จะทำงานให้เกิดผลสำเร็จ และให้ความร่วมมือร่วมใจในการทำงานกับกลุ่มเป็นอย่างดี เพราะมีความเชื่อมั่นในตนเองและมีความภาคภูมิใจในองค์การทำให้เป็นผลดีทั้งต่อบุคคลและหน่วยงาน

จากความสำคัญของขวัญและกำลังใจที่มีผลต่อการทำงานและความสำเร็จขององค์กรนั้น จึงทำให้ผู้วิจัยมีความสนใจที่จะศึกษาถึงขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงานของครูในสถานการณ์ความไม่สงบ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปัตตานี ซึ่งจะเป็นข้อมูลเบื้องต้น สำหรับผู้บริหารเพื่อใช้ทบทวนหลักเกณฑ์การพิจารณาด้านการบริหารทรัพยากรมนุษย์ อาทิ เช่น การสรรหา สิทธิประโยชน์ และสวัสดิการต่าง ๆ ทำให้ครูรู้สึกว่าตนเองมีความสำคัญและเป็นส่วนหนึ่งของความสำเร็จของสถานศึกษาหรือองค์กรต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

ในการวิจัยเรื่อง ขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงานของครูในสถานการณ์ความไม่สงบ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปัตตานี ผู้วิจัยได้กำหนดวัตถุประสงค์ไว้ดังนี้

1. เพื่อศึกษาระดับขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงานของครูในสถานการณ์ความไม่สงบ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปัตตานี
2. เพื่อเปรียบเทียบขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงานของครูในสถานการณ์ความไม่สงบ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปัตตานี จำแนกตามตัวแปร คือ ตำแหน่ง ศาสนา รายได้ต่อเดือน ความสามารถใช้ภาษามลายูท้องถิ่น เขตพื้นที่การปฏิบัติงาน

สมมติฐานการวิจัย

ในการวิจัยเรื่อง ขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงานของครูในสถานการณ์ความไม่สงบ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปัตตานี ผู้วิจัยตั้งสมมติฐานไว้ดังนี้

1. ครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปัตตานี ที่มีตำแหน่งต่างกัน มีขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงาน ในสถานการณ์ความไม่สงบแตกต่างกัน
2. ครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปัตตานี ที่มีศาสนาต่างกัน มีขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงาน ในสถานการณ์ความไม่สงบแตกต่างกัน
3. ครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปัตตานี ที่มีรายได้ต่อเดือนต่างกัน มีขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงาน ในสถานการณ์ความไม่สงบแตกต่างกัน
4. ครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปัตตานี ที่มีความสามารถ ใช้ภาษามลายูท้องถิ่นต่างกัน มีขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงาน ในสถานการณ์ความไม่สงบแตกต่างกัน
5. ครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปัตตานี ที่มีเขตพื้นที่การปฏิบัติงานต่างกัน มีขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงานในสถานการณ์ความไม่สงบแตกต่างกัน

ความสำคัญและประโยชน์ของการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) ซึ่งผลการวิจัยมีความสำคัญและประโยชน์ ดังนี้

1. ทำให้ทราบระดับขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงานของครู ในสถานการณ์ความไม่สงบ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปัตตานี ใน 7 ด้าน คือ สภาพการทำงาน ความมั่นคงปลอดภัย ความมีสัมพันธภาพ สวัสดิการและค่าตอบแทน การยอมรับนับถือความสำเร็จและความก้าวหน้าในอาชีพ
2. นำผลการเปรียบเทียบขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงานของครูในสถานการณ์ความไม่สงบ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปัตตานี ใน 7 ด้าน จำแนกตามตัวแปร คือ ตำแหน่ง ศาสนา รายได้ต่อเดือน ความสามารถ ใช้ภาษามลายูท้องถิ่น เขตพื้นที่การปฏิบัติงาน ไปใช้เป็นแนวทางกำหนดนโยบายในการสร้างขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงานของครูในสถานการณ์ความไม่สงบ

ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้มุ่งศึกษาขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงานของครูในสถานการณั้ความไม่สงบ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปัตตานี โดยมีขอบเขตของการวิจัยดังนี้

1. ขอบเขตของเนื้อหา

งานวิจัยมุ่งศึกษาขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงานของครู ในสถานการณั้ความไม่สงบ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปัตตานี โดยประยุกต์ตามแนวคิดทฤษฎีปัจจัยฮอว์มส์ – ปัจจัยจูงใจของ Herzberg ซึ่งผู้วิจัยนำมาศึกษา จำนวน 7 ด้าน คือ สภาพการทำงาน ความมั่นคงปลอดภัย ความมีสัมพันธภาพ สวัสดิการและค่าตอบแทน การยอมรับนับถือ ความสำเร็จ และความก้าวหน้าในอาชีพ

2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

2.1 ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นครูในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปัตตานี เขต 1 เขต 2 และเขต 3 ปีการศึกษา 2553 จำนวน 3,973 คน

2.2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ครูในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปัตตานี เขต 1 เขต 2 และเขต 3 ปีการศึกษา 2553 จำนวน 363 คน ได้มาจากการกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้สูตร Yamane (1973 : 888) อ้างถึงในพ่องศรี วาณิชย์สุภวงษ์, 2546 : 100)

3. ตัวแปรที่ศึกษา

3.1 ตัวแปรอิสระ (Independent Variables) แบ่งเป็น 5 ประเภท คือ

3.1.1 ตำแหน่ง แบ่งเป็น 4 กลุ่ม คือ

- 1) ข้าราชการครู
- 2) พนักงานราชการ
- 3) วิทยากรอิสลาม
- 4) ครูอัตราจ้าง

3.1.2 ศาสนา แบ่งเป็น 2 กลุ่ม คือ

- 1) พุทธ
- 2) อิสลาม

3.1.3 รายได้ต่อเดือน แบ่งเป็น 3 กลุ่ม คือ

- 1) ต่ำกว่า 10,000 บาท
- 2) ตั้งแต่ 10,000 - 20,000 บาท
- 3) สูงกว่า 20,000 บาท ขึ้นไป

3.1.4 ความสามารถใช้ภาษามลายูท้องถิ่น แบ่งเป็น 2 กลุ่ม คือ

- 1) สามารถใช้ภาษามลายูท้องถิ่นได้
- 2) ไม่สามารถใช้ภาษามลายูท้องถิ่น

3.1.5 เขตพื้นที่การปฏิบัติงาน แบ่งเป็น 3 เขต คือ

- 1) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปัตตานี เขต 1
- 2) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปัตตานี เขต 2
- 3) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปัตตานี เขต 3

3.2 ตัวแปรตาม (Dependent Variables) คือ ขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงานของครูในสถานการณ์ความไม่สงบ ตามแนวคิด คือ

- 3.2.1 สภาพการทำงาน
- 3.2.2 ความมั่นคงปลอดภัย
- 3.2.3 ความมีสัมพันธภาพ
- 3.2.4 สวัสดิการและค่าตอบแทน
- 3.2.5 การยอมรับนับถือ
- 3.2.6 ความสำเร็จ
- 3.2.7 ความก้าวหน้าในอาชีพ

นิยามศัพท์เฉพาะ

ผู้วิจัยได้นิยามศัพท์ เพื่อให้เข้าใจความหมายของคำ หรือข้อความที่ใช้ในการวิจัย ในครั้งนี้ดังต่อไปนี้

1. ขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงาน หมายถึง สภาพจิตใจ ความรู้สึกนึกคิด ทักษะคติ ของบุคคลที่มีต่อสภาพแวดล้อมในการปฏิบัติงาน โดยแสดงออกเป็นความตั้งใจ กำลังใจ กระตือรือร้นในการทำงาน เต็มใจ ความสามัคคีของแต่ละบุคคลหรือกลุ่มบุคคลทำงานด้วยความพยายามและรับผิดชอบอย่างเต็มความสามารถ เพื่อให้งานนั้นบรรลุเป้าหมายขององค์การอย่างมีประสิทธิภาพ แบ่งเป็น 7 ด้าน ได้แก่ สภาพการทำงาน ความมั่นคงปลอดภัย ความมีสัมพันธภาพ สวัสดิการและค่าตอบแทน การยอมรับนับถือ ความสำเร็จ และความก้าวหน้าในอาชีพ
2. สภาพการทำงาน หมายถึง สภาพแวดล้อมทั่วไปในการปฏิบัติงาน ที่ตั้ง การได้รับความสะดวกสบาย สะอาด มีระเบียบ บรรยากาศดีและเครื่องมืออุปกรณ์พร้อม ความเหมาะสมในการปฏิบัติงาน การมอบหมายให้รับผิดชอบงาน ชั่วโมงการทำงานและจำนวนครุมีเพียงพอแก่การปฏิบัติงาน
3. ความมั่นคงปลอดภัย หมายถึง ความรู้สึกมั่นใจว่าในขณะที่ปฏิบัติงาน ระหว่างปฏิบัติงาน และในการเดินทางไปปฏิบัติงาน ตลอดจนมีความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน รวมถึงความมั่นคงในอาชีพด้วย
4. ความมีสัมพันธภาพ หมายถึง การได้รับมิตรภาพ และความมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีจากผู้บริหาร ผู้ร่วมงาน และผู้ที่เกี่ยวข้อง
5. สวัสดิการและค่าตอบแทน หมายถึง ความเพียงพอเหมาะสมของเงินเดือนที่ได้รับ ตอบแทนจากการทำงาน ได้รับบริการด้านที่อยู่อาศัย การรักษาพยาบาล และผลประโยชน์ตอบแทนการปฏิบัติงานที่ควรจะได้รับ
6. การยอมรับนับถือ หมายถึง การได้รับการยกย่อง ชมเชย ยอมรับหรือการได้รับการแสดงความยินดี จากผู้บังคับบัญชา ผู้ร่วมงาน และบุคคลอื่น
7. ความสำเร็จ หมายถึง การทำงานที่ประสบผลสำเร็จ มีความภาคภูมิใจในหน่วยงาน ลักษณะงานที่ปฏิบัติตรงกับความรู้ ความสามารถ เป็นงานที่มั่นคง มีเกียรติ และการยกย่องในความสำเร็จ
8. ความก้าวหน้าในอาชีพ หมายถึง การได้รับเลื่อนตำแหน่งหน้าที่การงานให้สูงขึ้นกว่าเดิม รวมถึงการมีโอกาสในการเพิ่มพูนความรู้ ความสามารถในการทำงาน

9. ครู หมายถึง ข้าราชการครู พนักงานราชการ วิทยากรอิสลาม ครูอัตราจ้าง ศึกษาที่ปฏิบัติงานในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปัตตานี เขต 1 เขต 2 และ เขต 3 ซึ่งทำหน้าที่หลักทางด้านการเรียนการสอนและการส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียนด้วยวิธีการต่าง ๆ ในสถานศึกษา

10. สถานการณ์ความไม่สงบ หมายถึง เหตุการณ์ที่ผู้ก่อการร้ายในสามจังหวัดชายแดนใต้ก่อขึ้น ซึ่งเป็นเหตุให้เกิดอันตราย เสียหายต่อชีวิต ทรัพย์สินของประชาชนและสถานที่ราชการ

11. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปัตตานี หมายถึง หน่วยงานทางการศึกษาที่รับผิดชอบในการจัดการศึกษาระดับเขต ซึ่งแบ่งเป็น 3 เขต

12. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปัตตานี เขต 1 หมายถึง หน่วยงานทางการศึกษาที่รับผิดชอบในการจัดการศึกษาระดับเขต ซึ่งมีสถานศึกษาในสังกัด ประกอบด้วย สถานศึกษาที่อยู่ในอำเภอเมือง อำเภอยะหริ่ง อำเภอหนองจิกและอำเภอปะนาเระ

13. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปัตตานี เขต 2 หมายถึง หน่วยงานทางการศึกษาที่รับผิดชอบในการจัดการศึกษาระดับเขต ซึ่งมีสถานศึกษาในสังกัด ประกอบด้วย สถานศึกษาที่อยู่ในอำเภอยะรัง อำเภอโคกโพธิ์ อำเภอแม่ลานและอำเภอมายอ

14. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปัตตานี เขต 3 หมายถึง หน่วยงานทางการศึกษาที่รับผิดชอบในการจัดการศึกษาระดับเขต ซึ่งมีสถานศึกษาในสังกัด ประกอบด้วย สถานศึกษาที่อยู่ในอำเภอสายบุรี อำเภอทุ่งยางแดง อำเภอกะพ้อและอำเภอไม้แก่น

15. ตำแหน่ง หมายถึง ตำแหน่งของครูที่เป็นผู้ตอบแบบสอบถามแบ่งเป็น 4 ระดับ คือ ข้าราชการครู พนักงานราชการ วิทยากรอิสลาม ครูอัตราจ้าง

16. ศาสนา หมายถึง การนับถือ ปฏิบัติตามหลักธรรมคำสอน ได้แก่ ศาสนาพุทธ ศาสนาอิสลามและศาสนาอื่น

17. รายได้ต่อเดือน หมายถึง เงินค่าตอบแทนที่ครูได้รับต่อเดือน (เงินเดือน) ไม่นับรวมสวัสดิการอื่น ๆ เช่น เงินช่วยเหลือค่ายานพาหนะ ค่าครองชีพและค่าเลี้ยงกำ

18. ภาษามลายู หมายถึง หมายถึง ภาษาย่อยของภาษามาเลย์มาตรฐาน ซึ่งเป็นภาษาพื้นเมืองของชาวไทยมุสลิมส่วนใหญ่ในสามจังหวัด ปัตตานี ยะลาและนราธิวาส